

summen til Fæsterens Esterlådte, vilde den Priis, han vilde faae ved Godsets Salg, paa den Maade efterhaanden, deels til Fæsteren, deels i Fæsteledighedstilfælde, til hvem han nærmest kunde faae det solgt, blive forringet, da den Kjøbesum, han vilde faae ind paa denne Maade, blev mindre. Han faaer altsaa en directe Opfordring til at sælge det samlet; men derved vil Fæsteren ikke alene miste den Fordeel, § 5 søger at forskaffe ham; thi Godset er da gaaet ud fra Lehnet eller Stamhuset; men desforuden vil det upaatvibelig ikke være til den samme Fordeel for selve Bønderne i deres hele Stilling, naar en saadan Fremgangsmaade skulde blive almindelig, som naar de vedbleve at henhøre under Lehnet eller Fideicommisset, saalænge til Selveiendom kan opnaaes ved frivillig Overenskomst. Jeg kan derfor, hvorledes jeg saa end betragter denne § 5, allerhelst efterat § 1 har faaet den Modification, der er foretagen, slet ikke ansee det tilraadeligt, at Loven skulde gaae igjennem saaledes, som den nu vilde blive affattet, og jeg kan ikke nægte, at jeg ganske deler den Anskuelse, som saa stærkt har udtalt sig, at § 5 vilde savne al Retsgrundvold. Der er endnu kun eet Spørgsmaal, jeg skal berøre, det er, hvorvidt Justitsministeriet maatte ansee sig beføiet til, naar et saadant Lovforslag, som det her foreliggende, var forkastet, da at vedblive at udstede Bevillinger af samme Væbskaffenhed, som de hidtil udstedte. Jeg troer rigtigt nok, at Spørgsmaalet blev fremsat lidt anderledes. Jeg troer, at den ærede Landsthingsmand for 4de Kreds (Krabbe) stillede det saaledes, om Justitsministeren kunde ansee sig beføiet til at udstede Bevillinger af saadant Indhold, som denne Lov gaaer ud paa, naar den var bleven forkastet. Men, som den ærede 5te Landsthingsmand for 1ste Kreds (Ørsted) nys bemærkede, de hidtil udstedte Bevillinger have slet ikke været af det samme Indhold som det, der her foreligger i Lovforslaget. Der er en væsentlig Modification, og jeg skal kun bemærke, at navnlig indeholdes der ingen saadan Bestemmelse, som de i §§ 2 og 5. Det er ganske andre Regler, der hidtil have været fulgte for Bedømmelsen af Godsets Værdi, end dem, der ere blevne vedtagne i § 2, hvorefter Godset

kun kan sælges, naar der for Lehnet indbringes en saadan Værdi, som kan svare til de sidste 20 Aars Indtægter; men en saadan Regel er væsentlig forskellig fra, hvad der hidtil har været fulgt, og desuden indeholder Loven i flere andre Henseender ganske andre Regler, end der har været iagttaget i Bevillingerne. Jeg kan derfor, for mit Bedkommende, slet ikke ansee mig derved forhindret fra at vedblive at udstede Bevillinger paa samme Maade, som hidtil har fundet Sted.

Blechingberg: Da de, der have forsvaret § 5 i Lovforslaget, ikke have støttet sig, idetmindste saavidt jeg har kunnet opfatte Discussionen, paa Reisgrunde, men paa Humanitetsbetragtninger, og navnlig have gjort gjældende, at Fideicommissbesidderen, naar man ikke bibeholdt § 5, ikke kunde iagttage de ønskelige Humanitetshensyn med Hensyn til den afsdøde Fæsters Livsarvinger, vil jeg tillade mig at henlede Thingets Opmærksomhed paa, ad hvilken Vel Loven netop kommer til et saadant Resultat. Det er netop, fordi den, synsderligt nok, befaler Forauktionering i § 5, altsaa i Henseende til Affhændelsesmaaden binder Hænderne paa Besidderen, og, idet den saaledes binder Hænderne paa ham, dertil knytter en Forfrist angaaende Dispositionen over tre Tjerdedele af Overstuddet af Kjøbesummen. Det er altsaa selve § 5, der udelukker en human Fremgangsmaade i dette Forhold ved disse sine Beslutninger, istedetfor, naar § 5 var borte, var det i Besidderens fulde Magt og Naadighed at tage Hensyn til Forholdet til den afsdøde Fæster og dennes Livsarvinger, idet han tog sin Bestemmelse om Affhændelsen, og var da ikke forhindret fra, paa meget billige og dog for Lehnet eller Fideicommisset forsvarlige Betingelser, at foretage en saadan Affhændelse netop til en af Livsarvingerne af den afsdøde Fæster. En æret Landsthingsmand har yttret, at det kun vilde være en Frugt af Fæsterens Forbedringer, som gjennem de omhandlede Overstigter vilde tilflyde Bønderne; men dette er dog i Almindelighed saa feilagtigt som muligt efter Indholdet af den hele Lov. § 5 er uafhængig af, om Fæsteren har forbedret sin Gaard eller forringet den, og § 5 knytter sit Tilsagn kun til de